

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 1 2 A 3 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Petek, 27. avgust 2021 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca.

Izpitna pola vsebuje 23 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

P 2 1 2 A 3 0 1 1 0 3

Rimska cesta na vzhod

Nekdaj so po njej potovali rimski legionarji in srednjeveški romarji, danes arheologi, raziskovalci in pohodniški prijatelji.

URŠA KARER
Petek, 8. 9. 2017

Italijanska arheologinja Sara Zanni z univerze v Bordeauxu potuje od italijanskega Ogleja do Beograda v Srbiji. V okviru postdoktorskega študija raziskuje rimsko cesto. V stalni ekipi ima snemalca dokumentarnega filma o pohodu, priletnega italijanskega upokojenca, in svojega moža, ki ekipo na pešpoti spremlja z avtomobilom.

*Pohodnice iz MGML z arheologinjo Saro Zanni v ospredju
Foto: Bernarda Županek*

Pohodu, dolgemu 794 kilometrov, se priključujejo različni posamezniki. Na četrti etapi Logatec–Ljubljana (dolgi 34 kilometrov), ki je potekala 5. septembra, so se Sari pridružili njen direktor z bordske univerze, dve gospe iz Ajdovščine in pet pohodnic iz Ljubljane, zaposlenih v zavodu Muzej in galerije mesta Ljubljane.

Omenjena pot teče po trasi nekdanje rimske ceste, ki je povezovala Rim z vzhodnimi deli imperija. Namen Sarinega tokratnega raziskovanja je rekonstruirati potek rimske ceste od Akvileje (Oglej) do Singiduna (Beograd) vzdolž reke Save, kartirati rimsko cesto in razviti bazo prostorskih podatkov, ki bo dostopna na portalu AdriAtlas.

Mogoče se vse to sliši učeno in skoraj nerazumljivo, a pot je bila prav prijetna. Že kmalu po tem, ko smo zapustili zadnje hiše Logatca, smo se otovorjeni z ne pretežkimi nahrbtniki spomnili rimskih vojščakov, ki so hodili po teh poteh. Njihov položaj se je v rimski vojski močno spremenil po reformah, ki jih je leta 107 pr. n. št. uvedel rimski državnik in general Gaj Marij. Najpomembnejša reforma je bila, da so v rimsko vojsko vključili množico Rimljanov nižjih slojev. Ker si ti revni državljani niso mogli privoščiti nakupa oklepa in orožja, jim je orožje priskrbela država. Medtem se je število mul, ki so vojakom nosile opremo, zmanjšalo. Po reformah so tako vojaki, ki so jim v šali rekli tudi »Marijeve mule«, morali sami nositi skoraj ves svoj tovor, ki je bil težek tudi do 30 kilogramov.

Po tej poti so torej v rimskih časih hodili vojaki, trgovci, poštarji in cesarji. Pozneje so skozi stoletja dobro ohranjeno rimsko cesto za svojo vzeli tudi romarji na popotovanjih z enega konca Evrope na drugega. Danes je na tej poti popotnik pogosto prijetno presenečen nad tem, kako ljubeznivo se ljudje odzovejo, ko vidijo skupino pešcev. Mnogi so polni vprašanj in drugi še bolj željni povedati vse, kar vedo o krajih, ki jih popotnik obišče. Romanje ali pohodništvo lahko tako postane način življenja.

Videti je, da ima Sara Zanni srečo, saj v pohodniških projektih združuje svojo strast do hoje in akademsko kariero. Kot je povedala, verjame, da bi bilo na svetu veliko več miru, sreče in ljubezni, če bi ljudje več in bolj množično potovali ... peš. Sama ima za seboj že stotine prehojenih kilometrov. In na svoji poti ima vedno dovolj prostora za sopotnike.

(Prirejeno po: <http://www.delo.si/znanje/izobrazevanje/kabinet-cudes-rimska-cesta-na-vzhod.html>. Pridobljeno 10. 10. 2017.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Dopolnite poved s podatki o izhodiščnem besedilu.

Besedilo je napisala _____ . Objavljeno je bilo v petek, _____ , na spletni strani časopisa _____ , in sicer v rubriki _____ .

(2 točki)

2. S katerim namenom je sporočevalka tvorila besedilo?

Sporočevalka je tvorila besedilo, da bi

- A bralce prepričala, kako pomembno je delo arheologinje Sare Zanni na rimski cesti.
- B bralce obvestila o pohodu arheologinje Sare Zanni po znani rimski cesti.
- C bralce povabila, naj se skupaj z arheologinjo Saro Zanni udeležijo pohoda po rimski cesti.
- Č bralcem predstavila študijsko pot arheologinje Sare Zanni po nekdanji rimski cesti.

(1 točka)

3. Katera trditev o izhodiščnem besedilu je pravilna?

- A Avtorica besedila je posnela tudi fotografijo.
- B Besedilo ima nadnaslov.
- C V besedilu je več različnih nebesednih spremljevalcev.
- Č Besedilo je bilo prvotno govorjeno.

(1 točka)

4. S križcem (X) označite dve povedi, v katerih se sporočevalka razodeva.

☐	Omenjena pot teče po trasi nekdanje rimske ceste, ki je povezovala Rim z vzhodnimi deli imperija.
☐	Mogoče se vse to sliši učeno in skoraj nerazumljivo, a pot je bila prav prijetna.
☐	Ker si ti revni državljani niso mogli privoščiti nakupa oklepa in orožja, jim je orožje priskrbela država.
☐	Po tej poti so torej v rimskih časih hodili vojaki, trgovci, poštarji in cesarji.
☐	Videti je, da ima Sara Zanni srečo, saj v pohodniških projektih združuje svojo strast do hoje in akademsko kariero.

(1 točka)

5. Kako je fotografija povezana s temo besedila? Odgovorite v povedi/povedih.

(2 točki)

6. Kako bi lahko naslovili posamezne odstavke izhodiščnega besedila? Na črtico pred izpisanim začetkom odstavka napišite ustrezno številko možnega mednaslova.

Odstavki	Možni mednaslovi
_____ Pohodu, dolgemu 794 kilometrov ...	1 Ko se združita poklic in užitek
_____ Mogoče se vse to sliši učeno ...	2 Posledice antičnih reform
_____ Po tej poti so torej v rimskih časih ...	3 Etapa po Sloveniji
_____ Videti je, da ima Sara Zanni srečo ...	4 Od romanja do pohodništva

(2 točki)

7. Dopolnite povedi s podatki iz izhodiščnega besedila.

Nekdanja rimska cesta se je začela v _____ in je vodila na vzhod Rimskega cesarstva. Sara Zanni raziskuje odsek te ceste od _____ do _____, ki je dolg _____. Četrta etapa njene poti se začne v _____ in konča v _____.

(3 točke)

8. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Sara Zanni raziskuje rimsko cesto predvsem v svojem prostem času.	DA	NE
Nekoč so po rimski cesti hodili samo rimski legionarji in srednjeveški romarji.	DA	NE
Rimski vojaki so morali sami nositi več kot 30-kilogramski tovor.	DA	NE
Na četrti etapi se je Sari Zanni pridružilo še sedem pohodnic iz Slovenije.	DA	NE
Avtorica besedila se poti spominja po pretežkih nahrbtnikih.	DA	NE
O krajih ob rimski cesti je avtorica besedila marsikaj izvedela od ljudi, ki jih je tam srečala.	DA	NE

(3 točke)

9. Sara Zanni ne potuje sama. Kateri osebi sta del njene stalne ekipe in kaj je njuna naloga? Odgovorite v povedi/povedih.

(3 točke)

10. S katerim namenom se je Sara odpravila na pot, ki se je začela septembra 2017? Dopolnite poved.

Sara Zanni se je takrat odpravila na pot, da bi _____
_____ in _____
_____.

(2 točki)

11. Zakaj so vojakom, ki so nekoč hodili po rimski cesti, rekli »Marijeve mule«? V povedi/povedih razložite pomen te besedne zveze.

(3 točke)

12. Preberite slovarski sestavek in rešite nalogo.

portál –a m (ã)

1. spletna stran, ki na pregleden način združuje dostop do različnih informacij in storitev: objaviti besedilo na portalu; umakniti prispevek s portala; urednik informativnega ali informacijskega portala / banka je pripravila svoj portal za poskusno uporabo; nepremičninski, poslovni, turistični, zaposlitveni portal / spletni portal

2. arhit. arhitektonsko poudarjen vhod v stavbo: portal stare katedrale; portal palače z dvema atlantoma / gotski portali

♦ gled. *arhitektonsko oblikovan del stene ob odrski odprtini; grad. posebej oblikovan vhodni, izhodni del predora*

- 12.1. V katerem pomenu je uporabljena beseda *portal* v 3. odstavku besedila? Številko pomena napišite na črto.

(1)

- 12.2. Obkrožite DA, če trditev o besedi *portal* drži, ali NE, če ne drži.

Beseda *portal* je naglašena na drugem zlogu. DA NE

Beseda *portal* je samostalnik ženskega spola. DA NE

Oznaka -a ob geslu pomeni končnico v rodilniku ednine. DA NE

V slovarskem sestavku je frazeološko gnezdo. DA NE

(2)
(3 točke)

13. Dopolnite besedilo tako, da besede v oklepajih postavite v ustrezno obliko.

Arheologinja Sara Zanni običajno potuje s svojim _____ (mož). Na četrto etapo pa se je tokrat podala skupaj z _____ (direktor) bordojske univerze, še dvema _____ (gospa) iz Ajdovščine ter pohodnicami iz Ljubljane. Rimska cesta, ki jo raziskuje, je še danes skoraj taka, kot je bila pred nekaj _____ (tisočletje). Na njej še vedno srečamo pohodnike z različnih _____ (konec) Evrope. Le vojakov s težkim _____ (tovor) ni več.

(3 točke)

14. Iz naštetih besed tvorite poved v pretekliku, tako da bo ta v skladu z izhodiščnim besedilom.
od, arheologinja, pohodnice, hoditi, do, Logatec, Ljubljana, in

_____ (1 točka)

15. Tvorite besede, ki pripadajo isti besedni družini kot beseda *pot* v izhodiščnem besedilu, in z njimi ustrezno dopolnite preglednico.

	Samostalnik	Glagol	Pridevnik
pot			

(2 točki)

16. Podčrtani del povedi preoblikujte tako, da bo slogovno nezaznamovan.

Sama ima za seboj že stotine prehojenih kilometrov.

Sama _____ (2 točki)

17. Iz zemljepisnih lastnih imen tvorite vrstne pridevnike in jih napišite na črte.

Oglej _____ cerkev

Beograd _____ arheologi

Ljubljana _____ zavod

(2 točki)

18. Iz besed v oklepajih tvorite primernike in z njimi ustrezno dopolnite povedi.

Celotna trasa nekdanje rimske poti je _____ (dolga) kot tista, ki jo raziskuje Sara Zanni.

Tovor, ki so ga prenašali nekdanji vojaki, je bil veliko _____ (težek) od nahrbtnikov pohodnikov, ki so spremljali arheologinjo.

Rimska cesta je ena izmed _____ (dobro) ohranjenih antičnih poti.

(2 točki)

19. Odvisni govor preoblikujte v drugo obliko poročanega govora, tako da dopolnite začeto poved.

Kot je povedala, verjame, da bi bilo na svetu veliko več miru, sreče in ljubezni, če bi ljudje več in bolj množično potovali peš.

Sara Zanni je povedala: _____

(2 točki)

20. V povedi podčrtajte stavčne člene.

Po tej poti so v rimskih časih hodili vojaki, trgovci, poštarji in cesarji.

(2 točki)

21. Preberite poved in rešite nalogo.

Ker si ti revni državljani niso mogli privoščiti nakupa oklepa in orožja, jim je orožje priskrbela država.

- 21.1. Vprašajte se po odvisniku v povedi in ga poimenujte.

Vprašalna poved: _____

Vrsta odvisnika: _____

(2)

- 21.2. Poved pretvorite v priredno zloženo.

(2)

(4 točke)

22. Popravite napačno napisane male začetnice.

Tudi v vesolju najdemo rimsko cesto. Tako je ime našemu ozvezdju. Včasih ji pravimo tudi mlečna cesta. Njene spiralne rokave lahko opazujemo celo z zemlje. Najsvetlejši del je viden poleti v smeri ozvezdja strelca.

(2 točki)

23. Napišite **javno vabilo**.

Zamislite si, da ste član/članica Planinskega društva Logatec. Logatčane povabite na pohod, na katerem boste spremljali arheologinjo Saro Zanni, ki raziskuje del rimske poti v vaši neposredni bližini. Pešačili boste od Logatca do Vrhnik (10 km). V vabilu omenite kakšen koristen napotek za pohodnike. Manjkajoče podatke si izmislite.

(12 točk)

Prazna stran

Prazna stran